

LEERREDE

uitgesproken te Alblasserdam,
op Maandag 9 Juli 1951,
bij de bevestiging tot Dienaar des
Woords van de Heer A. P. VERLOOP

door

Ds. H. HOFMAN

van Schiedam

met een inleidend woord van

Ds. G. VAN DEN BREEVAART

van H.-I.-Ambacht

Zingen : Psalm 68: 10

Geloofd zij God met diepst ontzag;
Hij overlaadt ons, dag aan dag,
Met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid;
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil;
Hij schenkt, uit goedheid zonder peil,
Ons 't eeuwig, zalig leven;
Hij kan, en wil, en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.

Lezen: Twaalf artikelen des geloofs.
Matth. 4 : 12 - 25.

Daar Hofman straks tot de bevestiging zal overgaan, vragen wij uw aandacht voor een woord ter inleiding, en wel uit het u zo even voorgelezen schriftgedeelte, het 19e vers:

En Hij zeide tot hen: volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken.

Voordat wij daar een ogenblik van spreken, verenigen wij ons tot gemeenschappelijk gebed.

Aanbiddelijke, eeuwige, volzalige, Drieënige VerbondsJehovah, God, te prijzen tot in alle eeuwigheid, Die gisteren, heden en tot in eeuwigheid Dezelfde zijt en nooit laat varen de werken Uwer heilige vingeren, maar trouwe houdt en eeuwig leeft. Gij hebt de hemel der hemelen tot Uw troon en deze aarde tot een voetbank Uwer heilige voeten, waar wij, als nietige stofbewoners, wier grondslag in het stof is en die een lemen hut bewonen, nochtans Uw schepselen zijnde, aan de avond van deze dag ons zoeken te onderwinden om uit dit stof der vergetelheid onze handen en harten uit te breiden tot de aanspraakplaats Uws heiligdoms, en dat niet op grond van enige waarde of verdienste onzerzijds, daar Gij buiten Christus een verterend vuur zijt en een eeuwige gloed, en buiten Hem niet te benaderen zijt. Maar daar Gij ons niet onwetende hebt gelaten, ons in de eerste plaats Uw Godsgetuigenis schenkende, en ten andere door Uw Geest onze ziel bedauwd hebt, om te leren kennen dat, alhoewel het van onze zijde een voor eeuwig afgesneden zaak is, Gij nu een toegang hebt gegeven in Christus, Uw Zoon, Die in Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid volkomen genoeggedaan heeft aan de wraakoefende gerechtigheid Gods, en nu ook, verhoogd zijnde aan de rechterhand der Majesteit Gods, altijd leeft om voor ons te bidden, zo zoeken wij in deze ure ons gebed en onze verzuchting neder te werpen op het Gouden Reukaltaar der bediening Christus Jezus, Die verhoogd is aan de rechterhand Uwer Majesteit, opdat wij in Hem en door

Hem bij U mogen vinden een horend en zielvervullend God, inzonderheid wel in deze plechtige ure, om van U te bidden en te smeken dat deze handelingen, die zullen geschieden, in Uw gunst mogen zijn.

Eeuwige Majesteit, alle dingen zijn naakt en geopend voor U, die in de hemel woont. Wij bidden dan ook van U, dat Gij ons Uw genade en Geest schenke, opdat wat geschieden zal, moge geschieden tot eer Uws Naams, tot kroning van Uw lieven Zoon, en het de uitbreiding van Uw koninkrijk zal gelden. En, komt gij Uw raad uit te voeren - want alles ligt in Uw eeuwig raadsbesluit besloten, en ook in deze ure geldt: „Wie kan Zijn hoog besluit ooit keren? 't Blijft van geslachte tot geslacht" - zo zou er in de eerste plaats voor deze vergadering wel reden zijn tot erkentenis en blijdschap, en ten andere voor hem die voor Uw aangezicht bevestigd moet worden, reden tot diepe verootmoediging en erkentenis aan Uw grote Naam.

Wij bidden dan in de eerste plaats voor hem, dat Gij hem genade geve, daar de verantwoordelijkheid zwaarder zal worden, want heeft hij tot heden het woord bediend, hij zal dan ook de sacramenten moeten bedienen en, Eeuwig Wezen, zowel in de bediening des Woords als in die der sacramenten ligt een zware verantwoordelijkheid. En hoewel die bediening dikwijls beoordeeld en veroordeeld wordt, kan alleen een waar dienaar van U de zwaarte kennen van de verantwoordelijkheid en van de arbeid die Gij op onze ziel komt te binden, om in de bediening des Woords en der heilige sacramenten niet anders te bedoelen dan de ere Gods, de kroning van Christus en de zaligheid en de uitbreiding van Uw Koninkrijk. Doch het heeft U behaagd om zwakke schepselen, mensen vol van gebrek en zwakheid, zondige schepselen, als leem in Uwe hand te gebruiken. Ach, zoudt Gij hem dan willen geven, dat, hoewel er bij hem wel redenen zullen zijn tot erkentenis en dankzegging, hij mede onder de zwaardere last gebukt en geballast mag gaan? Ach, Heere! er is niets nuttiger voor een dienaar des Woords dan dat hij gekruisigd wordt aan zijn wil, gekruisigd wordt aan zichzelf, om, zijn vlees en natuur verloochenende, en ziende op Jezus, de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs, het kruis te mogen dragen en de schande te verachten. Want een dienaar van Uw Woord en getuigenis heeft nodig : zielsgeheimen, zielesmartten, zielelijden, zielenoden, zielsbehoeften en zielsgenade. Dat weten zij, die Gij waarachtig geroepen en gezonden hebt, dan dikwijls alleen voor zichzelf. Maar ook mogen zij zich beroepen op U, Die gezegd hebt: „Ik zal u niet vergeten; Ik zal u niet verlaten", wát dan ook in dit kruislijden en in dit moeitevolle tranendal ons deel moge zijn. Wij zijn allen een afschrapsel, doch het is genade als wij het mógen zijn, en U, Heere Jezus, tot ons voorbeeld mogen hebben. Zoudt Gij hem die genade willen schenken, om te leren uit het kruis van Christus gediend te worden, aan de wereld gekruisigd te worden en de wereld aan ons? Wij bevelen hem dan, bij al onze zwakheid en ons gebrek, in de broederlijke liefde aan het gerommel Uws ingewands aan, evenals de vergadering die hier tegenwoordig is en tot deze plaats behoort. Ach, Heere, dat zij zijn gebreken en zwakheden zouden mogen dragen, daar de apostel Paulus vermaant: „Zijt uwen voorgangeren onderdanig, want zij waken voor uw zielen, opdat zij die arbeid niet zuchtende zouden doen". Alhoewel wij een tijd beleven dat elke dienaar van U wel over de aarde mag gaan, klagende met Jeremia: „Ach, dat mijn hoofd water ware en mijn ogen een springader van tranen, om te bewenen de breuk der dochter mijns volks". O, dat dan een iegelijk zichzelf zou mogen onderzoeken, hoe wij naar des apostels vermaning tegenover onze leraars zijn, en dat wij als dienaars geen heerschappij zouden voeren, maar aller dienaar zouden zijn.

Wij bevelen U verder aan, allen die hier tegenwoordig zijn; dat het gesprokene nog geheiligd moge worden, dat er nog zondaars in hun hart gegrepen worden en hun Godsgemis leren kennen, opdat geboren zou worden een schreeuwen en roepen naar

God. Dat zij de ballast van hun zonden op zich zouden krijgen. Dan, o God, houdt wel op het uitsteken der vingers, want dan worden wij de grootste zondaren. Wilt Gij zulks nog werken? Zijn er, die U aankleven in de nood en dood en armoede van hun ziel, daar zij er achter komen, dat zij in Adam alles verloren hebben, om nu door de bediening des evangelies te kennen, dat in Christus alles te vinden is wat tot het leven en de zaligheid van node is, èn degenen die genade hebben leren kennen, dat zij doen als Aäron en Hur. O God, toen Mozes met zijn armen omhoog stond, daar het volk streed tegen de Amalekieten, en zijn armen schier bezweken, toen hebben Aäron en Hur hem niets verweten, maar hebben hun armen er onder gezet. Ach, dat Gij ook te dezer plaatse geve: „Waar twee of drie in Mijnen Naam vergaderd zijn, aldaar zal ik in het midden wezen". En zoudt Gij door de bediening Uws Woords Uw Koninkrijk nog willen uitbreiden en het rijk des satans verstoren, in het toebrengen tot de gemeente die zalig worden, opdat de vrucht van deze handeling mocht zijn, dat aan de vijanden de mond gestopt worde - daar satan omgaat om te verbreken en te verslinden - dat Zion getroost zou worden en dat ook de innerlijke band der broederlijke liefde meer en meer gekend moge worde, dat, al zijn wij hier op aarde onbekend voor de wereld, voor de godsdienst, voor de eigengerechtigheid, wij bij U bekend mogen zijn. Dat Gij daartoe ook hetgeen gesproken zal worden, wilt heiligen en zegenen en ons schenken dit ons samenzijn te mogen aanvangen buiten onszelf, in de Naam van Uwen lieven Zoon, voort te mogen zetten in Zijn kracht, en te besluiten met ootmoedige dankzegging, opdat Gij uit al Uw werken geroemd, gedankt en geprezen worde, van nu aan tot in eeuwigheid en dat om Uws eeds en verbonds, om Jezus' wille. Amen.

Zingen wij nu vooraf van de 72e Psalm het 7e vers :

Nooddruftigen zal Hij verschonen;
Aan armen, uit gena,
Zijn hulpe ter verlossing tonen;
Hij slaat hun zielen gá,
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zo hoog;
Hun bloed, hun tranen en hun lijden
Zijn dierbaar in Zijn oog.

Wij vinden in de voorgelezen woorden, waar wij kortelijk een ogenblik bij wensen stil te staan, dat er van de discipelen die geroepen werden, wat geëist werd. En wát werd er van hen geëist? Jezus zegt: „Volgt *Mij* na". Dus zij moesten wat *doen*. En dan vinden wij in de tweede plaats dat Christus ook wat deed. En wat deed Christus? Hij zegt: „Ik zal u vissers der mensen maken". Christus leert hier dus niet dat zij als vissers der mensen *geboren* waren, maar dat zij het *gemaakt* moesten worden, en dat Hij het hen zou maken, en dat hun werk dan zou zijn om mensen te vangen, mensen te vissen.

Wij zeggen dan, dat Hij in de eerste plaats hier spreekt: volgt *Mij* na. Er staat niet: volgt *Mij*, maar: volgt *Mij na*. Wanneer komt Hij dat tot hen te zeggen? Zij worden uit de vissersschuit geroepen. Die roeping was krachtadig. En nu gaan wij niet beginnen om over de roeping van een zondaar te preken, en hoe Paulus zegt: „Die Hij geroepen heeft, die heeft Hij ook gerechtvaardigd" ; maar wij praten een ogenblik over deze stof aangaande de gelegenheid waarvoor wij bij elkander zijn.

Zo vinden wij hier dan, dat Christus in Zijn autoriteit, met Zijn gezag, gebiedt, en dat dit gebod van zulk een kracht is dat alle tegenstand gebroken wordt: en zij volgden Hem na. Christus zegt: „Volgt *Mij* na".

Dat is ánders dan wat wij op een andere plaats vinden, waar er een zegt (die zou graag gaan preken): Heere, ik zal U volgen, waar Gij ook henen gaat. Maar dan zegt Jezus: man, je weet eigenlijk niet wat je zegt; want die Mij volgt moet niet rekenen dat hij minister van oorlog of minister van financiën wordt, maar moet er rekening mee houden, dat Ik hier op aarde ben als Een Die nog lager is dan de vossen en de vogelen des hemels, want Jezus zegt: „De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge". Die man was het dus om gewin te doen, om eer, om voordeel, om aanzien.

Nu, dáárvóór kwam Christus hier Petrus en zijn broeder Andreas niet te roepen. Daarom vinden wij ook niet, dat die mensen zèlf zijn gaan lopen, maar: door de krachtadige, onwederstandelijke werking van God de Heilige Geest heeft Hij hen gewillig gemaakt! Ook vinden wij hier, dat er wat geëist wordt.

Als iemand mij zou vragen : Kan dat van iemand geëist worden? dan wil ik in de eerste plaats dit nog even op de voorgrond brengen. Wanneer God een mens zalig komt te maken, dan is de mens geheel lijdelijk; dan doet hij niets aan zijn zaligheid, maar is het een werk zuiver van God. Wanneer God iemand komt te roepen tot de dienst des Heeren, dan wordt zo iemand daar geheel buiten gezet; er wordt een vrij werk Gods gekend. En die zelf werkt, werkt buiten God. *Wij* worden er buiten gezet. Maar als zij dan geroepen worden, dus overreed - Jeremia zegt: Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden - dan krijgen zij wat te doen. Als iemand zalig gemaakt wordt, wordt hij zalig gemaakt door het geloof in Christus; en het geloof is een werk Gods, wat een planting des Heeren is in het hart van een zondaar die zalig gemaakt wordt. Daar doet de zondaar niets; het is alleen het werk Gods. Maar wanneer het geloof in hem geplant wordt, dan is het ontegenzeggelijk : dan wordt dat een werkzaam geloof. Want een geloof zonder de werken is een dood geloof.

Wanneer Christus nu Zijn discipelen komt te roepen, ook wanneer Hij een dienaar komt te roepen, en Hij komt hen te bearbeiten en in te winnen en te overwinnen - en Hij hééft hen overwonnen, zodat zij hun vissersnetten neerleggen, en Hem gaan volgen - dan moet er wat gedaan worden : Christus navolgen ! Dat is het werk, zeggen wij, van een dienaar. Dus Christus begint te eisen van elk Zijner dienaars om Hem na te volgen.

Nu even in het kort: wat is het pad van Christus geweest? Wanneer de Heere Jezus hier op aarde rondwandelde, mijne hoorders, dan is Hij onderworpen geweest: smaad, hoon, laster, spot, verwerping, verguizing, ja zelfs is Hij gekruisigd, en door Zijn eigen volk verworpen. En nu heeft elkeen die krachtadig geroepen wordt om Christus na te volgen er rekening mee te houden, dat dát hun pad wordt. Van wie zijn zij het meeste onderworpen? Wel, van de eigengerechten, van de zichzelf levenden, van de zichzelf bedoelenden. Die hebben er het meeste tegen dat Christus nog Zijn dienaars roept. Want die Hem moeten volgen, doordat zij krachtadig geroepen en uitgezonden worden, die gaan niet zichzelf prediken, maar die worden door het Hem navolgen - zodat zij met Hem lijden, met Hem gekruisigd worden, met Hem hier leren sterven, met Hem dagelijks veel strijd en lijden onderworpen zijn - zódanig, in klein beginsel, naar Zijn beeld gevormd, dat zij in het Hem navolgen Hem uitdragen.

Een waar dienaar van Christus, die waarlijk Christus volgt, wordt er een die Christus gaat uitdragen. Die draagt dus zichzelf niet uit; hij preekt niet naar het gezicht of het gevoelen van de mens. Want als zij dát doen zijn zij mondchristenen en loondienaars. Maar, mijne hoorders, Christus heeft in Zijn omwandeling op aarde niets anders bedoeld dan de ere Gods.

Nu wordt er nooit een mens zalig die niet komt te bedoelen de eer van God, en niemand wordt een waar dienaar van Christus die niet bedoelt de deugden Gods, al worden zij er voor door het slijk gesleept en er voor gedood.

Vriend Verloop, ik wil het u mede geven, dat in het verdere van uw leven de ere Gods het naast aan uw ziel moge zijn. Want Christus, zeggen wij, heeft de eer van God op het oog gehad, en dan moet alle menseneer er aan. Daarom kreeg Hij de Farizeeën en de Schriftgeleerden en de eigengerechten tegen. En nu wordt het leven van de volgelingen van Christus hier met Christus dat zij vreemdelingen zijn.

Desniettenstaande mogen zij deze troost nog genieten, dat Hij hun heeft achtergelaten: „In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen”.

Zo zal het leven, zeggen wij, van een waar dienaar een kruisweg zijn. En ik acht, dat, al mogen wij persoonlijk wel eens enige troost hebben, het het werk eens dienaars is om bekommerd te zijn.

Want wat was het leven van Jezus, mijne hoorders? Hij was gekomen voor Zijn kerk. Met Zijn ganse aanwezigheid hier op aarde bedoelde Hij, zeggen wij, niets anders dan de ere Gods, want aan het recht van God moest voldaan worden, en ten andere Zijn uitverkoren kerk. Dus: de liefde tot de eer van God en de liefde tot Zijn evenmens.

Indien zij nu geroepen worden om Christus te volgen, Hem ná te volgen, dan zullen zij door het volgen van Hem hier bij aanvang mogen leren een klein weinigje gevormd te worden naar Zijn beeld, om in hun leven te bedoelen de ere Gods en het welzijn van de naaste. En wat gaan zij daaruit beoefenen? Niet een verdienstelijk werk, maar de heilige wet Gods, waarvan David zegt in Psalm 119: „Welzalig zijn d' oprechten van gemoed, die ongeveinsd des Heeren wet betrachten, die Hij op 't spoor der godsvrucht wand'len doet”. Dan zullen dat geballast zijn; zij zullen geballast zijn uit de vorming naar het beeld van Christus, in het Hem na te volgen; zij zullen soms geballast zijn met de schuld van een ander, met de schuld van de gemeente waaronder zij arbeiden.

Wat nu zullen zij daaronder worden? Wel, een kruisdrager. En wanneer zij zulks mogen worden, dan gaat Christus in de tweede plaats zeggen wat Hij hen maken zal: vissers der mensen. Dus dat is: door lijden en strijd zal Hij hen dat maken. Hoe doet Hij dat? In de eerste plaats zullen zij gezalfd worden met die dierbare Geest. Want er is niet één dienaar van Christus, die Hem zal navolgen, waarvoor Christus niet heeft gebeden dat Hij hun die Geest zou zenden. En Die zou hen in alle waarheid leiden, zou hen niet alleen in de waarheid *leiden*, maar zou verborgenheden, ja oude en nieuwe dingen, voortbrengen.

Maar nu staat er, dat Hij hen vissers der mensen *maken* zal. Hij zegt: „en Ik zal u vissers der mensen *maken*”. Hoe heeft Hij dat gedaan? Wel, mijne hoorders: zij moesten met alles de dood in. En nu leert elke dienaar van Christus, dat hij met alles wat hij van zichzelf scheidt aan de kant gezet moet worden, dus nodig heeft de bediening en de bedauwing des Heiligen Geestes. Op de Pinksterdag is dan ook gebleken, dat Hij hen vissers *gemaakt* heeft; want op die dag zijn zij bedauwd geworden met wel buitengewone gaven. Dat gold inzonderheid wel de twaalf apostelen, toen de Nieuw-Testamentische kerk ingeluid werd. Maar, Hij heeft hen, zeggen wij, bekwaam *gemaakt*. Zij hebben dus niet zichzelf bekwaam gemaakt.

Ik keur geen hogeschool af - wij vinden in Gods Woord ook nog van hogescholen - en ook geen onderzoek en studie, maar dat geloof ik toch wel, dat je beter door Jezus bekwaam gemaakt kunt worden om gezalfd te worden door dien Heiligen Geest, dan dat je acht jaar op de schoolbanken zit te studeren *zonder* de bedauwing en bediening des Geestes. Dan kan Christus, als Hij ons bekwaam maakt, ons in één uur meer leren dan anders soms professoren op de hogeschool ons leren in tien jaar tijd. Maar ik zeg: dat kan alleen gekend worden in het volgen van Hem, om in het volgen van Hem zó uitgeperst en gedood te worden aan alle zelfbedoeling, dat Christus een gestalte in ons krijgje.

Doch: wát komt Christus van ons te maken? Wel, Hij komt ons Zijn beeld gelijkvormig te maken. Om kort te zijn zal ik er dit van zeggen. Wat leert Hij? „Leert”, zegt Hij, „van Mij, dat Ik zachtmoedig ben, en nederig van hart”. En wat heeft Christus bewezen in zijn omwandeling op aard? Dat Hij, in tere liefde, zodanig was, dat Hij met tollenaars, zondaars, Samaritanen en allerlei slag van mensen wilde praten.

Wij vinden dit van een Zachéus, van een Mattheüs de tollenaar, van een Kananese vrouw, van de Samaritaanse vrouw aan de Jakobsbron. Dát heeft dus Christus daar bewezen. En zijn dienaars, die Hij roept en uitzendt, worden evenzo mensen, die met zondaren en tollenaars willen eten en drinken. Zij staan er niet bóven. Christus gaat er ónder staan. Hij zegt : Ik ben niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Mijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. En dan zegt Hij: Ik zal U Mij doen dienen. Indien Hij ons dan Hem doet dienen, zo worden wij geen koningen, geen dictators, maar knechten van de gemeente. Want, mijne hoorders, een voorganger is een dienaar. Paulus zegt er van: „eert hen om huns werks wil”, en hij was aller dienaar. Dat worden zij gemaakt.

Nu ten laatste : het is het *maken*. En dan geeft Christus hier een voorbeeld naar aanleiding van wat zij deden. Zij waren vissers. Hij zegt: „dan zal Ik u vissers der *mensen* maken”.

Vissers der *mensen*. Christus neemt hier het voorbeeld van een visser. Wat is een visser? Daar zouden wij tweeledig iets van kunnen zeggen, wij zullen het kort even doen. Sommigen gaan vissen, die aan de wal blijven, en het alleen doen om enig tijdverdrijf en vermaak, en op hun gemak, met mooi weertje, aan de een of andere waterkant gaan zitten vissen. Die kunnen thuis komen zonder nat geregend te zijn, of het koud gehad te hebben, of verwaaid te zijn, of dergelijke, en een renteniersleven hebben. Want die aan de wal vissen zijn dikwijls renteniers, mensen zonder werk. Maar wij vinden van deze vissers, dat Christus hen, wanneer Hij hen roept, niet als renteniers van de kant geroepen heeft, die eens met mooi weer gingen vissen, maar van de zee! Het waren zeerobben! Zij moesten soms stormen trotseren, op de ene tijd in de nacht, op een andere keer bij licht vissen; zij moesten bij tijden met gescheurde netten terugkomen. En zó is ook Christus' bedoeling als Hij zegt: „Ik zal u vissers der mensen maken”. Daarmee bedoelt Hij niet: nu krijg je een renteniersleven, en nu ga je maar een poosje aan de kant zitten van een zeker water met de hengel en maak maar wat aas. Néén, ze moeten, zeggen wij, op het water, op de zeeën gaan vissen. En daar moeten zij *vlijtig* gaan vissen, *volhardende* zijn in het vissen, *gedurig* gaan vissen; niettegenstaande alle tegenstand, alle stormen, alle duisternis moeten zij toch hun netten uitwerpen. Nu is het visserswerk op de zee niet zo'n uitermate best werk. Ik ben eens in Scheveningen geweest toen het nogal stormde, en ik wilde wel eens graag de zee zien. Toen zag ik ook een paar vissers de haven uitgaan, en, nu, zó zou ik geen visser kunnen zijn, want ik zou zo zeeziek zijn.

Die scheepjes gingen te keer, op en neer in de golven, en dreigden te verzinken. Maar als Christus komt te gebieden, dan staat Hij er wel Zelf voor in, ook als de stormen soms loeien en duisternis ons bedekt. Doch hij, die waarachtig tot vissen geroepen is, doet dat niet voor zijn vermaak (hoewel een visser wel vermaak in zijn werk heeft), maar om te vangen, zodat zij vlijtig zijn, volhardende, ook al vangen zij een nacht niets.

Wij vinden nog dat Petrus op een keer zei: „ik ga vissen”. De anderen gingen mee, èn . . . zij hebben de gehele nacht niets gevangen. Maar ze zeggen niet half in de nacht: nu, we hebben de halve nacht al niets gevangen, laten we maar naar huis toe gaan. Néén, zij blijven tot aan de morgenstond dóórvissen. Zo ook als Christus hen vissers komt te maken, dan moeten zij hun netten uit gaan werpen.

Nu zijn vissers ook afhankelijk. Als iemand gaat vissen, en zijn net uitwerpt, dan zegt hij niet: ik zal nu eens een paar honderd vissen vangen. Neen, hij is afhankelijk. Nu moet God nog voor de vissen en al zorgen. Toen de discipelen die gehele nacht niets gevangen hadden, maar Jezus hun daarna gebood: werpt het net aan de andere zijde, toen vingen zij. Zij zijn dus ook afhankelijk, en moeten ook zichzelf soms verloochenen. En waarin? Wel, al moeten zij soms klagen dat zij als op rotsen ploegen, en met Jesaja zouden zeggen: „Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?" en al wenen zij soms over Jeruzalem, als zij de onbekeerlijkheid zien, zij zijn vissers gemaakt, en Christus zendt hen uit in de zee van deze wereld. Maar vissers - ik ben er wel niet zo goed mee op de hoogte, maar heb dat toch wel eens in Urk gehoord - mogen, als zij vissen gevangen hebben, niet met álles aan de markt komen! Een zeker gedeelte, dat niet aan de maat komt, moeten zij weer overboord werpen. Zo moet een visser de maat, de onderscheiding hebben, om te scheiden tussen wat goed is en wat niet goed is.

Doch, om kort te zijn, als Christus zegt: „Ik zal u vissers der mensen maken", dan hebben zij dit tot bemoediging: ook al dreigt het scheepje soms onder te gaan, zij mogen er zich op beroepen: Gij hebt mij Zelf geautoriseerd; en dreigen zij in de duisternis soms om te komen: Gij hebt mij Zelf gezonden, en al lijkt alles soms vruchteloos te zijn: Gij hebt het mij Zelf gemaakt. En dan zal Hij zeker te Zijner tijd een visser zijn loon geven. Want de hand des vlijtigen zal gezegend worden. Wanneer Hij hen komt te roepen, en Hij het hen komt te maken, en zij Hem volgen, dan zullen er vissen wezen die op de een of andere tijd getrokken worden uit de macht der duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Ja, Hij zal hen gebruiken om ze te halen uit de diepte der zee. „Ik zal wederbrengen uit Basan; Ik zal wederbrengen uit de diepte der zee".

Ziet dan, enige woorden ter inleiding gesproken.

Nu nog een enkel persoonlijk woord.

Vriend Verloop, wij hebben elkander van onze jeugd af al gekend. Wat een gebreken en zwakheden! En nu wens ik u niets anders toe dan wat ik zelf ook gedurig moet leren: aan mezelf gedood te worden. Gisterenmorgen nog ben ik schreiend van huis gegaan: „Verdriet, verdriet, verdriet is mijn leven!" Als ik zie op de onbekeerlijkheid en het afwijken van de levende God, en het aankleven van deze wereld, helaas! Wenende ben ik dus opgegaan naar de kerk. Maar ach, ik moet toch zeggen: die Koning liet mij niet alleen gaan, want dit was bij mij: „Mijn hart zegt mij, o Heer', van Uwentwege: zoek door gebeên met ernst Mijn aangezicht". Het was alsof ik van God niets kon bekijken en alsof Hij weer bij vernieuwing zei: „zoek Mijn aangezicht", zodat ik gelegenheid kreeg om mijn verdriet uit te storten aan de troon der genade, opdat wij niets zouden bedoelen, in alle zwakheid, dan de ere Gods, om God te bedoelen en Christus' kerk, om het gezamenlijk door de Heilige Geest te leren. Want dat is noodzakelijk. Dat God u dat geve, en dat Hij eens toe moge brengen, al was het maar een enkeling, die eens een paarl mocht worden aan de kroon van die Koning. Want dan zal het een ziel zijn voor een nimmer eindigende eeuwigheid, van het verderf en de eeuwige rampzaligheid verlost, voor een eeuwige zaligheid. Ach, dat God u geve in ootmoed, nederigheid, eenvoudigheid en kinderlijke vreze Christus, uw Hoofd en Koning, te mogen volgen, door eer en oneer, door goed gerucht en kwaad gerucht, om straks, aan het einde van de loopbaan, te krijgen de kroon waarvan Paulus gezegd heeft (hij was hier dan gekroond met geselen, ellende, moeite, kruis en lijden, maar nochtans): nu wacht mij nog de kroon der heerlijkheid. Dat hebben dan ook de dienaars van Christus nog te wachten, dat zij eens gekroond zullen worden met eer en heerlijkheid, om Jezus' wil, om God te prijzen.

Ook in het bijzonder een woord aan uw huisgenoten, moeder, broers, zusters en verdere familie. Ach, dat God onder de bediening des Woords en der leer ook u in het evangelienet moge laten vangen, dat Gij de eer van God eens oprecht mocht gaan bedoelen, opdat hij in de dag des oordeels niet tegenover ulieden zal komen te staan. En verder de gemeente van Alblasserdam. Ik bedoel niet in vleselijke liefde, of een mens vleselijke eer toe te brengen, maar, dat God u geve, dat gij hem op de vleugelen des gebeds moogt dragen, opdat Christus gekroond en God verheerlijkt worde, en ook deze ure nog moge strekken tot zegen, ulieden tot zegen, tot zegen van uw ziel, tot uitbreiding van het Koninkrijk, en tot eer en verheerlijking van Zijn Naam. Dat zij zo.

Ik wens de kansel te verlaten onder het zingen van het 3e vers van Psalm 84:

Welzalig hij, die al zijn kracht
En hulp alleen van U verwacht,
Die kiest de welgebaande wegen;
Steekt hen de hete middagzon
In 't moerbeidal, Gij zijt hun bron,
En stort op hen een milden regen,
Een regen, die hen overdekt,
Verkwikt, en hun tot zegen strekt.

Eer ik ga spreken, wens ik met ulieden twee verzen te zingen uit de 44e Psalm, het 10e en het 11e vers:

Ons hart heeft zich van U, in noden,
Niet afgekeerd tot valse goden,
En onze gang week niet van 't pad,
Dat Gij ons voorgeschreven hadt;
Al hebt G' ons, in Uw toornegloed,
Verpletterd in een plaats der draken,
En ons verdrukt en bang gemoed
De doodsvalleien doen genaken.

Ja, hadden w', in dien druk gezeten,
Den naam van onzen God vergeten,
De handen, in verlegenheid,
Tot vreemde goden uitgebreid,
Zou God, naar Zijn onkreukbaar recht,
Die euveldaad niet onderzoeken?
Al wat in 't hart wordt overlegd,
Kent Hij, tot in de diepste hoeken.

Deze dag, vrienden, is voor mij een dag van blijdschap en van een zeer grote opluchting, alsof er wel duizend kilo van mijn schouders gegaan is. Daaruit heb ik ook die twee verzen laten zingen. Het is zo veel jaren geleden, dat onze vriend Groeneveld - die nu, met onze vriend Koutstaal, al jaren juicht voor de troon - zeide :„Als de tijd er is, dan wenste ik wel dat U Verloop bevestigde". Daar zijn jaren overheen gegaan; het is nu al zeven jaar geweest dat Verloop spreekt. Nu moet een iegelijk mij begrijpen en het niet ten kwade duiden dat ik Verloop niet eerder heb kunnen bevestigen. Ik acht mij geen „dominee" ; ik ben een schippersjongen. Wat ik nu doe is doordat het Christus wil is. Als het tussen Christus en Zijn gemeente in orde was, dan waren wij niet hier vergaderd, want wij behoren thuis in de Ned. Herv. Kerk.

Wij hebben zwaarlijk gezondigd, wij en onze vaders.

Men heeft Christus buiten de deur geplaatst van de kerk en van de staat, en daardoor ligt alles zo verbroken en verscheurd en is er zeer, zéér grote toornigheid over ons volk. Dat wij nog een onderdak hebben, dat wij bij elkander kunnen zijn, is nog de gunst van God, want dat kon Hij ons ook ontnemen. Want, wat heeft zo'n goddeloos volk verdiend, dat met Christus afgedaan en Hem buiten de deur gezet heeft? Was het niet billijk als Hij ons aan het goeddunken van ons boos hart prijs gaf? Ja toch? Maar nu doet Hij, als Hoofd van Zijn christengemeente, in den toorn des ontfermens gedenkende, ons nog in gemeenschap leven en vergadert Hij, als Hoofd en Koning, nog een gemeente naar Gods eeuwig voornemen en welbehagen. Daarom heeft Hij mij indertijd uit mijn werkkring gehaald, en Zelf mij gevormd en geschikt tot Zijn dienst. Daardoor heb ik niet uit de weg gekund om te zeggen: „Verloop, het is nu zoveel jaren jongen, dat je spreekt, dat wij je nu maar zullen bevestigen". Is het naar het vlees om zo te zijn, om niet uit de weg te kunnen? Neen, helemaal niet! Daarom, die er op tegen hebben, dat ik het niet eer gedaan heb: ik vergeef het u allemaal. Want ik kan het o zo goed begrijpen. Dat ik het niet gekund heb is doordat ik geknecht ben. En ik zeide al, dat ik geen „dominee" ben, maar dat Hij mij van de schuit gehaald heeft, en wat

ik nu doe, doe ik omdat het Zijn wil, Zijn bevel is. Ik heb indertijd zelf ook niet bevestigd willen worden dan slechts op bevel van Christus. Zo is het ook geweest met de bevestiging van Van den Breevaart; Hij heeft mij toen gevormd door Zijn hand, Zijn wil doen gelden, en het mijne weggevaagd met: „Zoudt gij Mij van het werk Mijner handen bevel geven?“, en legde mij op om hem te bevestigen, wat toen dan ook geschied is.

Nu hebben de zaken hier mij in al die jaren niet ledig gelaten. Dat kan een ieder zich wel indenken. Ik heb hier jaren gekomen; er zijn hier bij mij banden gevallen; er ligt bij mij zoveel ten aanzien van Alblasterdam. Er zijn er heengegaan, verschillenden; er zijn er nog velen waar banden liggen voor de eeuwigheid bestemd. De omstandigheden waren hier zoals U allen bekend is. Ik heb er deze jaren dan ook mede gelopen: „O God, zie op hem en de gemeenschap ter neder“, en ben de biddende geweest, en heb het goede voor u gezocht. Gijlieden, als gemeenschap ook?

Nu zijn, na de laatste gehouden vergadering, toen ik huiswaarts was gegaan, de zaken van Alblasterdam bij mij aangeboden. Ik heb het niet van mij af kunnen zetten, want Hij legde het mij Zelf op. Het is een groot onderscheid of wij zelf wat doen óf dat Hij ons wat oplegt. Ik heb er dan mede gelopen, en - het is een zwak van mij, als er mij wat drukt kan ik niet slapen; nu, dat is dan het ergste niet - ben veel wakende en biddende geweest, en God aanroepende dat Hij Zich wilde bewijzen en heb Christus genood, als het Hoofd en de Koning van Zijn christengemeente.

Op een Donderdag is de nood bij mij zo hoog geworden, dat het zo niet langer meer kon. Bij die nood kwam nog de verschrikkelijke tirannie des duivels. Ik ben er weer eens bij vernieuwing achter gekomen, welk een dodelijke haat de hel tegen Boogaard gehad heeft. Nu hij al zoveel jaren dood is, moest satan al zijn vergif over de leer en het leven van die man nog eens op mijn hoofd uitspuwen, omdat ik hetzelfde bedoel als hij gedaan heeft. Mij dacht: als God Zich niet bewijst, dan is het mijn ondergang.

Nadat ik 's avonds op Sliedrecht geweest was (voor de tijd dat ik daar sprak waren de lasten van mijn schouders genomen), viel op mijn reis huiswaarts alles met dubbele kracht op mij. Er was bij mij niet: „ik wil dit“ of „dat wil ik niet“, maar ik wenste instrument te zijn in de hand van Christus, zodat ik mij over wat ik doe, kan verantwoorden voor Gods vlekkeloos aangezicht, en tegenover vriend en vijand, engelen en mensen, een goede consciëntie hebbe, en hun kan antwoorden over mijn handelingen: „Als het U niet aanstaat, dan moet je niet bij mij wezen, want ik ben geknecht; maar dan moet gij zijn bij Christus als Hoofd“.

Toen is dan mijn deel geweest, dat ik, daar mijn pad ten einde was, met al mijn nood en ellende bij God ben terecht gekomen, bij mijn Schepper, mijn Formeerder en mijn Vader. Die heeft mij toen doen kennen hoe het hier in de gemeenschap is - dat heb ik dus niet van horen zeggen - hoe Hij de gemeenschap aanmerkte en in de omstandigheid de bevestiging van Verloop betreffende - ik zal het hier openlijk zeggen - dat er een gedurig gebed opging tot Zijn troon.

Het tweede was omtrent de persoon van Verloop, in zijn hoedanigheid van voorganger, hoe hij was, en ook het nut van hetgeen hij achter de rug had. Want het zijn gevallen mensen die Hij tot Zijn dienst roept, zoals zoeven Van den Breevaart gesproken heeft, die hier steeds nodig hebben om af te leggen, het ene kleed na het andere. Want wij moeten als dienaars totaal ontbloot, dood, niets zijn, om instrument te kunnen zijn in Zijn hand.

Het derde was: hoe Christus Hoofd van Zijn kerk, Zijn gemeente, was, door Wien God de Vader alle dingen regeert, Wien Hij alles had toebetrouwd en op de schouders gelegd.

Christus is mij bij vernieuwing gaan eigenen als Zijn knecht, als Zijn dienaar.

Er kwam ook nog dit bij : daar ik zoveel jaren hier geweest ben - al is het nu de zeven laatste jaren gewijzigd, daar Verloop hier voorging - is Alblasterdam nooit uit mijn hart weg geweest.

Toen heeft Christus, als Hoofd van Zijn kerk, door Wien God de Vader alle dingen regeert, mij gevraagd of ik alles in Zijn handen wilde overgeven - en Hij gaf mij ook de gelegenheid om dat te doen - zowel de persoon van Verloop als de gemeenschap hier, en heeft mijn jawoord gevraagd om Verloop te bevestigen. Daarop heb ik geantwoord: „Ja ik, van ganser harte“. Want ik wens uw aller dienaar te zijn. Dat heeft zo grote blijdschap en ruimte in mijn ziel medegebracht, dat ik zo even

gezegd heb, dat er wel duizend kilo van mijn schouders gevallen is. Daaruit zijn ook die twee verzen gevloeid, die wij opzongen.

Ik kan dan zeggen: er heeft genade mogen wezen dat ik aan Hem gebonden ben gebleven, en aan Zijn troon geweest ben totdat Hij Zelf heeft gesproken.

Nu is het dus geen zaak van mij, geen zaak van Verloop of van besturen of van voorgangers; het is hier een zaak van Christus Zelf, waar de personen buiten vallen.

Wij merken dan aan, dat, hoe ellendig het ook met Nederlands kerk gesteld is, Jezus Christus Zich als Hoofd en Koning van Zijn gemeente, die Hij gekocht heeft met Zijn eigen bloed, nog wil bewijzen, nog wil betonen in de behoeften, in de nooddrift. Maar Hij vraagt van ons, dat wij aan Zijn troon zijn. Hij vraagt van ons, als voorgangers, van besturen, van een ieder persoonlijk, dat wij Hem zouden eren en erkennen, in vernedering, in schuld en schande. Want wij zijn Nederlanders; wij behoren tot deze natie, waarmede God wat af te rekenen heeft. Maar nu staat nochtans, onder alles, Zijn genade boven alle ellende.

Nu, hoe is het? Hebben wij Zijn genade nodig? Persoonlijk? Kerkelijk Nederland? Hoe staan de zaken? De gehele macht der hel is er op tegen! Daaruit indertijd de verwoedheid des duivels tegen Sterkenburg, Stam en Boogaard. Zij zijn nu dood, maar die verwoedheid is er nóg. Zult gij, vriend, daar dan ten zeerste rekening mee houden? Want wij zijn de mikpunten, zowel van satan als van vroom en onvroom, van alles waar niet van de genade werkende is. Dat ook onze vrouwen daar ten zeerste acht op geven, want zij moeten met ons omgaan. Ook onze kinderen. Er komt soms vanzelf in voor: „Wát is ons huiselijk leven?” in de kelder, in een hoek, in jammer en ellende. Maar toe, dat moeten zij dan maar mede oppakken, want dat -hoort er bij. Maar ook: als Christus Zich bewijst, en uitkomst geeft, dan kunnen zij ook dáárin mededelen, als zij medegedeeld hebben in jammer en ellende.

Er is ook nog een kort woord bij geweest, waar ik een ogenblik over wens te spreken. Het is uit Paulus' Zendbrief aan de Kolossensen, het eerste hoofdstuk, het begin van het 18de vers, waar Gods woord aldus luidt:

„En Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente”.

Wij zullen bij drie zaken in het kort stilstaan.

Vooreerst een paar-woorden-over Christus als Hoofd van Zijn gemeente,
ten andere over Zijn dienaars en
ten derde over Zijn gemeente.

Christus is Hoofd van Zijn gemeente krachtens Gods eeuwig welbehagen, zijnde de baarmoeder waar alles uit voortvloeit. Was het de wille Gods, Zich een gemeente ten eeuwigen leven te verkiezen, en Zich daaruit een eeuwige Naam te maken, Hij kon dat niet doen tenzij er aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiedde, en er voor de zonde werd betaald. En sprak Die Majesteit, God de Eerste Persoon, in de eeuwigheid: „Wie is dan Hij, Die met Zijn harte Borg worde, om tot Mij te genaken?” zo nam de Zone Gods op Zich om Borg te zijn, waaruit de Vader Hem heeft verordineerd als Middelaar, en met den Heiligen Geest gezalfd als de Hoogste Profeet en Leraar, en als enig Hogepriester, en als eeuwig en wettig Koning en Hem Zijn gemeente beloofde als loon op Zijn arbeid. Daarom ook dat woord: „Het is te gering (Jes. 49 : 6) dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn om op te richten de stammen van Jakob, en om weder te brengen de bewaarden in Israël; Ik heb U ook gegeven tot een Licht der heidenen, om Mijn heil te zijn tot aan de einden der aarde”.

En (Psalm 2 : 8) „Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting”. Zo heeft dan God de Vader Zelf, de Auteur, de Uitdenker van het gehele genadewerk, die God waar wij in de schuld staan, Zijn Zoon een zaad toegedacht. En, is Christus Hoofd van het nieuwe verbond, het verbond der genade - zoals Adam het was van het verbond der

werken, dat verbroken is door de zonde - Hij is ook Hoofd van Zijn kerk, en Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. De tijd ontbreekt om er dieper op in te gaan; maar ik zal dan tot mijn doel komen.

Daar Hij, als Middelaar Gods en der mensen, de broederen in alles gelijk is geworden, uitgenomen de zonde, ons vlees en bloed heeft aangenomen uit de maagd Maria, en hier op deze aarde kwam om Zichzelf te offeren, zo heeft Hij in die arbeid volkomenlijk voor de ganse gemeente der uitverkorenen voldaan, en tot de laatste kwadrantpenning betaald. Dat heeft de Vader openlijk bewezen - zodat het Hoogste Gerechtshof uitspraak heeft gedaan - toen Christus uit de doden is opgewekt, ook toen de hemelen Hem hebben ontvangen tot de tijd van de wederoprichting aller dingen, waarvan de kerk zingt in de 68ste Psalm :

Gij voert ten hemel op, vol eer;
De kerker werd Uw buit, o Heer' :
Gij zaagt Uw strijd bekronen
Met gaven, tot der mensen troost,
Opdat zelfs 't wederhorig kroost
Altijd bij U zou wonen.

Nu spreekt de apostel Paulus in de brief aan die van Efeze, hoofdstuk 4, dat Christus - Die nedergedaald is in de nederste delen der aarde, dus de laagste plaats heeft ingenomen, maar ook de hoogste plaats heeft ingenomen ter rechterhand Gods, in de hoogste hemelen - als de Verdienende Oorzaak van de zaligheid en Hoofd van Zijn gemeente, ook gaven genomen heeft om uit te delen onder de mensen. En daaronder verstaat die grote heidenapostel ook, dat Hij sommigen gegeven heeft tot apostelen, sommigen tot profeten en sommigen tot evangelisten, dat alles tot opbouw der gemeente, en ook sommigen tot herders en leraars. Dat is dus Christus' werk, Die als Koning, als Hoofd van Zijn gemeente, hier op aarde ambten uitdeelt. Laat ons er dus wel op letten, dat, daar heel kerkelijk Nederland in de war en onder het oordeel ligt, wij, wat wij als vergadering zijn, dit uit Christus zijn. Wij weten wel - ik behoef hier niet op te halen de geschiedenis van Sterkenburg, van Stam en van Bogaard - hoe onze gemeenschap ontstaan is. Dat die gemeenschap, onder al de ellende en jammer, nog stand houdt, is het werk van Christus, als Hoofd. Laten wij Christus los als Hoofd, dan valt heel onze vergadering in duigen, want op Hem zijn wij geheel aangewezen. Wij zijn op Hem niet in véél aangewezen, niet in menig opzicht, maar: totaal, gehéél en al! Nu deelt Hij ambten uit, en Hij heeft tot hiertoe bewezen dat Zijn oog op ons is, en dat nog bevestigd met tekenen en wonderen van Zijn genade. Zo wordt de boom, naar Jezus' eigen woord, uit de vrucht gekend. Nu dan, bij de vele ellende die er is, heeft Hij steeds bewezen te willen werken bekering ten leven, en de dienst des Woords nog te heiligen. Is Hij geen gezegend Hoofd? Laat dan degenen die dat willen, maar kerkje spelen, maar laten wij, als vergadering, aan God hangen, en laten wij als voorgangers en tot de vergadering behorende voor de dag komen met onze schuld en schande als Nederlanders. Want, er is niets aan te doen: er is grote toorn over ons volk en kerkelijk Nederland. Laten wij zoeken er onze ziel als een buit uit weg te dragen. En, daar Hij de dienst des Woords wil zegenen: dat wij het dan ten zeerste ter harte nemen, en er ons voordeel mee doen.

Dat dan in het kort gezegd van Christus als Hoofd, en dat Hij het is Die ambten uitdeelt en herders en leraars geeft. Dat is dus, zeggen wij, Zijn werk. Ik behoef er niet verder op in te gaan na wat Van den Breevaart zo juist gesproken heeft over: „Ik zal u vissers der mensen maken”.

Nu wil ik nog enige woorden zeggen dat Hij Zelf Zijn dienaars vormt. Daar Hij ons geroepen heeft, zijn wij vrij van alle schepselen, of ze het goed vinden of niet. Wij hebben met Christus te maken, Die Hoofd is van heel Zijn gemeente, en op onze schouders zulk een zware last en arbeid gelegd heeft, en moeten onszelf geven dat Hij met ons doet. En nu geeft het niet, Verloop (ik zal erg plat praten) al slaat Hij ons armen en benen stuk, zodat we niet kunnen lopen of grijpen, en al hebben we geen verstand om te denken. Dat valt wel niet méé, ik weet het uit ervaring, maar: dat hebben

we nodig. Dan kunnen wij dienaars zijn van Christus, onder Zijn koninklijke heerschappij verlost van eigenheden. Ik heb hier een zakdoek; die wind ik om mijn hand. Zó wil Christus dat wij Hem met ons laten doen, gelijk een werkmeester met een stuk gereedschap. Dat is Zijn bedoeling. Als wij geen licht hebben, roepen wij wel: „O, wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen ter groeve?" Maar: wij zijn in Adam gevallen; en nu neemt Hij wel verdorven mensen in Zijn dienst, maar Hij kan ons verdorven vlees niet gebruiken. Daarom is het liefde van Christus dat Hij zo met ons doet, en ons kruis, banden en noden oplegt, zodat het voor ons is alsof we worden uitgeknepen als een citroen op de pers, en alles van ons er aan gaat. Dat alles is slechts tot ons nut, om, helemaal uitgeledigd, te kunnen worden vervuld met Zijn genade en met dien eeuwigen Geest, om nu, door Zijn hand gevormd, te zijn gelijk er geschreven staat (Matth. 13 : 52): „Daarom een iegelijk schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een heer des huizes, die uit zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt". Dus geen nieuwe en oude dingen die wij „begrijpen", en „uit de boeken halen". Neen, neen! Maar oude en nieuwe dingen die Hij door Dien eeuwigen Geest ons bijbrengt en bij ons inplante, om zelf de vrucht te genieten en onze naaste te dienen met de gave van Zijn genade en goedheid.

Wij zijn geen hartekenners, dus wij weten niet wat de gemeente nodig heeft.

Enige jaren geleden is het gebeurd, dat ik hier in Alblasterdam kwam, en een stof tot overdenking had waarover ik zou spreken, en toen het tijd was om voor te gaan wist ik de tekst niet meer, en wist niet of hij in het Oude of Nieuwe Testament stond. Maar Christus is Heer en Meester; Hij regeert; Hij liet me ook toen niet beschaamd staan, maar gaf te spreken tot nut van iemand die in grote nood en ellende verkeerde.

Op een keer in de oorlogstijd, toen er 's middags dienst was wegens de korte dagen, was Groeneveld alleen. Toen het tijd was om voor te gaan deed hij een gebed, en zei toen: „Wat moet ik lezen?" Ik antwoordde: „Ik weet het niet". De Duitsers waren toen baas; ik had een verschrikkelijke reis gehad, vol tegenspoed; ik was totaal op van de kou, en er was hier ook geen brandstof; ik had geen moed om voor te gaan van het verderf dat in me werkte, wat ik hem ook vertelde (ik zal dat hier niet doen, want dat is niet tot stichting), en besloot: „Nu, Groeneveld; als je zegt: “daar is de deur", dan ga ik". Maar zijn antwoord was: „Neen, dat zijn je persoonlijke omstandigheden; maar je hebt een ambt van God, en Die is machtig om je te laten spreken". Toen is mij gaan bezetten: „Ik ben de ware Wijnstok, en Mijn Vader is de Landman". Ik ben toen nader die verborgenheid gaan verstaan - daar heb ik nu nóg mijn voordelen van - dat, als zij een rechte loot schieten : een „goed bekeerd mens" en een „aardige voorganger" enz. (en daarvan werkte wat in me), de Landman zo'n mooie rechte loot afsnijdt, want daaraan komt nooit vrucht voor Hem. Hij wil dat wij zijn zoals toen Hij ons nam, en dat was : vertreden op het vlakke des velds, in ons bloed. Zó heeft Hij ons opgeraapt en geëigend, om ons te bezitten, en zo wil Hij ons hebben om ons verder te dienen. Nu behoeven wij nooit hoger te komen, maar wij moeten genoeg aan Christus hebben. Dan vervult Hij ons gebrek. Dat geldt zowel particuliere christenen als allen die een ambt hebben.

Nu is eens dienaars werk een zeer zwaar werk. Het wordt vergeleken bij het werk van ossen. Het ligt in de natuur van ossen, in tegenstelling met die van fiere paarden, om, als zij een berg moeten beklimmen, dubbele kracht te gebruiken, en niet te rusten totdat het doel bereikt is. Zo lezen wij ook, dat in het heiligdom de koperen zee was, die op twaalf runderen, of ossen, stond. Zij droegen heel dat gevaarte. Dat leert ons, dat een dienaar een zware last op de schouders heeft. Om de koperen zee was een band, met beeltenissen van ossen, niet met nagelen er aan geklonken maar: in dezelfde giëting gegoten, als bewijs, dat 't koperen wasvat en die ossen als één geheel was. Zo ook een dienaar met heel die evangeliearbeid van Christus en de genade.

Wij voelen dus wel aan, dat het een zeer, zeer zware arbeid is. Paulus zegt er zelfs van: „Wie is tot deze dingen bekwaam?" Dat was dus zelfs Paulus niet, met alle genade en geleerdheid. Maar hij zegt ook: „ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft". Nu is het met de ambtelijke bediening zó gesteld, dat, daar Christus ambten uitdeelt, Hij het ambt Zelf hoog houdt, als zijnde Zijn werk, en ons in onze armoede en ellende helemaal wil dragen. Dan behoeven wij dus zelf geen

zorgdragenden te zijn; dan is Hij het Die zorgt. Wat een liefde! Hij doet dan met ons. Maar, ik zeg nogmaals : dan moeten wij het Hem steeds gewonnen geven dat Hij dan Heer en Meester is. Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente.

Nu is het werk van een voorganger om een woordvoerder van Christus te zijn. Want het is Christus Die door alle tijden en eeuwen heen alleen geleerd heeft, en het nu nog doet door Zijn Geest en door de dienst van Zijn dienaars. Daarom vormt Hij hen, opdat Hij door hen spreke. En daarom moeten wij steeds ontdaan zijn van alle eigen.

Het is indertijd eens voorgevallen, dat gewoonweg al mijn gedachten ophielden. Nu, dat zijn dan helemaal vreemde zaken,. als je totaal niet meer kunt denken! Dan kon ik niet meer verzinnen of Genesis of Openbaring vóór of achter in de Bijbel stond. Dan zei ik: „O God toch, nu zal ik het nog aan mijn verstand gaan mankeren, en straks in een gesticht terecht komen". Maar wat is het einde geweest? Hij heeft me willen àfbrengen van alle zelfbetrouwen, en ook van mijn verstand. Stam zou indertijd zeggen: „Ik ben altijd fout". Dan moet de genade het werk doen.

Toen ik dan, na maanden van ellende en jammer, die les wat machtig was, was het slot: „k Nam te Meriba proef van uw vertrouwen, of g' op Mijn genâ,, in uw tegenheên, op Mijn Naam alleen en Mijn woord zoudt bouwen". Dat was dus de bedoeling. Zo beproeft Hij hen, neemt het hunne weg. Maar welk een eer als Hij het onze wegneemt! Want dat is om er het Zijne voor in de plaats te geven.

Er komt hier van allerlei voor; ik kan daarbij niet te lang blijven stilstaan, daar de tijd doorgaat. Dit wil ik nog wel zeggen: wat Hij over Zijn dienaars brengt, is tot nut van de gemeente. Want Hij heeft ons niet geëigend opdat wij nu ook een „baan" zouden hebben, een „ambt" zouden hebben en: „dat heeft Hij mij Zèlf gegeven, hoor!" Neen; Hij heeft dat gegeven, omdat Hij de gemeente liefheeft, die Hij gekocht heeft met Zijn eigen bloed. En daarom vormt Hij Zijn dienaars. Hoe meer zij dan in Zijn hand zijn en uitgezet worden uit het hunne, des te beter is het. Want het is opdat wij ten dienste van de gemeente zouden zijn.

Ten derde nog een woord tot de gemeente. De apostel Petrus spreekt daarvan als de kudde Gods. Om te beginnen noemt hij zich een mede-ouderling. Hij zegt niet: ik sta, als apostel, boven ulieden, gemeente, want apostelschap is een hóger ambt. Neen, de apostel Petrus noemt zich een mede-ouderling en wekt zijn mede-broeders, de ouderlingen op: weidt de kudde Gods die onder u is. Hij spreekt daar dus over het werk van een herder. Een herder weidt de schapen.

Jakob was een echte herder, in tegenstelling tot zijn broeder Ezau. Toen die er bij kwam, zou die de zaak eens eventjes gauw voor elkaar brengen. Hij wilde er zijn vierhonderd mannen met stokken achter zetten, dan kon er heel wat klaar gemaakt worden, ze zouden zó in Seïr zijn. „Neen", zegt Jakob, „mijn heer weet dat deze kinderen teder zijn, en dat ik zogende schapen en koeien bij mij heb; indien men ze maar één dag afdrijft zo zal de gehele kudde sterven. Mijn heer trekke toch voorbij voor het aangezicht zijns knechts en ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen naar de gang van het werk hetwelk voor mijn aangezicht is, en naar de gang dezer kinderen, totdat ik bij mijn heer, te Seïr, kome".

Daarom is er, gelijk Van den Breevaart zo even zei, zoveel verloochening nodig. Want wij moeten ons schikken naar de schapen. Bedenk eens: Christus heeft hen gekocht met Zijn eigen bloed, en daar heeft Hij nu Zijn dienaars over gesteld. En nu wil Hij hun dienst gebruiken om degenen die Hij, zeggen wij, gekocht heeft, hier in de tijd toe te brengen. Daartoe gebruikt Hij in hoofdzaak de prediking van het heilig evangelie. Hij kan het wel onmiddellijk doen ook, hoor! Ja zeker! Ons heeft Hij niet nodig. Het is echter Zijn goddelijke wil om ons er voor te gebruiken. Als Hij ons straks niet meer nodig heeft, worden wij ter zijde gelegd.

Pas geleden liep ik nog langs het graf van mijn vrouw en toen zei ik: „Daar is dan straks mijn plaats; als ik mijn loopbaan geëindigd heb en de dienst vervuld heb, dan neemt Gij mij en dan gaat daar het vlees heen". Dan heeft Hij ons niet meer nodig. Maar dan zal onze ziel tot Christus, ons Hoofd, opgenomen worden. En als wij dan Zijn dienaren geweest zijn, en hier uit Zijn genade velen hebben mogen rechtvaardigen, dan zullen wij daar mogen blinken als de zon aan het uitspannel. Dàt

blijft er dan ook. Maar hier beleven wij straks, dat Hij ons ter zijde legt.

Nu gebruikt Hij echter middellijk de verkondiging van het Woord, en daardoor gaat Hij zondaren onder hun zonden roepen en trekken, ontdekt hen hun staat en het evangelie der genade, Christus en Zijn arbeid; Hij brengt bij hen thuis hoe nodig het is dat zij in dat werk van Jezus Christus worden opgeborgen. Zo is Christus de Grote Herder, Die Zijn bloed gaf en Die ambten uitdeelt, opdat hier mensen, herders zouden zijn, dienaars van Hem, waarmede Hij doet, om Zijn schapen door hun hand te leiden, te leren en te brengen waar zij wezen moeten. Waartoe is dat dan? Hiertoe: opdat wij, net zoals ik hier deze zakdoek neem en daar mijn hand inwikkel, gevonden zouden worden in Jezus Christus, niet hebbende onze gerechtigheid die uit de wet is, maar de Zijne, die uit het geloof is. Dat is eigenlijk de bedoeling. Opdat hier in vrucht openbaar zou worden, uit de arbeid der eeuwige liefde en genade, dat wij gekochten uit de mensen zijn, gekocht met Christus' dierbaar Middelaarsbloed. Och, welk een grote, gróte arbeid is het dan die God heeft uitgedacht, die Christus uitwerkt door Zijn Geest, daar Hij zijn gemeente hier komt te roepen en trekken door Zijn Geest en Woord in de eenheid van een waar geloof, om te worden één lichaam onder Dien Opperherder, en gevormd te worden tot Zijn hemels, eeuwig koninkrijk, dus tot eeuwige eer en luister en heerlijkheid aan Zijn Majesteit.

Ik bid u dan, waarde vriend: Wees aan de troon Zijner genade; houd u geheel aan Christus. En nu moet je er maar op rekenen, dat, naar mate Zijn liefde tot u en de gemeenschap openbaar komt en gaat werken, gij ondergedompeld wordt in lijden. Maar dat is dan tot nut. En bedenk dan ook, dat, gelijk het volk Israëls, toen zij het land Kanaän ingingen, door de Jordaan heen moesten - daar was niets aan te doen! - wij geregeld door de dood heen moeten, opdat het leven openbaar zou worden, om zó te mogen zijn dat de gemeente moet bekennen: „zo werkt dan wel de dood in hen, maar het leven in ons". Kijk, dát is het ware gemeentelven. Hebt gij als herder de dood bij u, dan werkt het leven in de gemeenschap, en dat onder de eeuwige bedauwing van die gezegende Geest. Bedenk dat het een zwaar werk is waartoe Christus u geordend heeft, zó zwaar, dat Paulus zeide: „Wie is tot deze dingen bekwaam?" Nu kunnen wij niet één mens bekeren. Dat is Zijn werk. Wij kunnen dan spreken over de leer der genade, dat de mens in Adam verdoemd is geworden en hier moet leren kennen dat het aan zijn kant voor eeuwig verloren is, opdat het werk der genade op prijs kan komen, leren dat Christus de Bedienaar des heiligdoms is, om te dienen. Maar wij kunnen geen mens helpen, dat is Zijn werk.

Nu is ons werk niet alleen preken en catechiseren, en tot voorbeeld zijn voor de kudde, maar het is ook in het bijzonder bidwerk. Naarmate de liefde tot God en tot de gemeente in ons werkt zal ons deel zijn: anderen op bed, en wij aan de troon, soms met onze handen boven ons hoofd, want: „hij die plant is niets, en hij die nat maakt is niets, maar God, Die de wasdom geeft." Van Hem moeten wij alles, àlles, *alles* hebben.

Nu nog een woord tot allen. Dat gij het àllen moogt beseffen om aan de troon van God te zijn, bestuur en gemeenschap. Ulieder voorganger kan er niet één bekeren. Het is èrg, hoor! Hij hangt helemaal van God en Christus af. Maar nu is er wel aan verbonden, dat God bekering wil werken, in Zijn eeuwige trouw en goedheid, uit genade. Want Hij heeft er aan verbonden: als Zijn woord recht verkondigd, en de sacramenten bediend worden naar de inzetting van Christus, te schenken bekering ten leven. Zullen jullie dan je voorganger dragen op het gebed? Met hem aan de Troon zijn? Niet onder elkander strijden, maar de eensgezindheid zoeken en in het gebed alles zoeken bij de levende God? Want dat wil Hij van ons. Hij wil dat voorgangers aan Zijn troon zijn maar ook de leden, om daar alles te zoeken.

Satan is onze doodsvijand; hij is te allen tijde (leest de evangelisten en de brieven maar) werkende, en kan het niet verdragen dat er de minste gunst en goedheid van God is. Te meer dus is het gebed op zijn plaats. Zijn er dingen waarvan men zegt: „daarmee kan ik mij moeilijk verenigen", zoekt dan bij God de oplossing. Doe het in de eerste plaats als voorganger; doe het ook als bestuur, en als gemeenschap, want Hij is de machtige God. Zoekt elkander op te wekken tot het geloof in Christus, want wat buiten Jezus Christus is, valt, is ijdel. Alleen Christus' arbeid geldt, houdt stand. Met Hem

kunnen wij leven en met Hem kunnen wij sterven ; met Hem kunnen wij dóór het leven en er uit.
Dat de God van alle genade dan Zijn Gods-, Zijn genadevleugelen uitbreide over ulieden en dat Hij bevestigde dat Christus Jezus Hoofd Zijner gemeente is en dat Zijn trouwe zorg onder ulieden blijke.
Dat ook wij in broederlijke liefde samen verbonden mogen zijn, in al de jammer en ellende die er woedt en werkt, en dat dan de Naam Gods nog worde geprezen. Dat wij het oog op Christus geslagen mogen hebben, Die zeker zal komen, ja op het onverwachts, daar God zekerlijk zal zoeken de kroning van Zijn heilig Kind in ons vaderland, opdat wij dan Hem verbeiden Die gesproken heeft dat Hij, Die te komen staat, komt.
Dat Hij daartoe ons dan begenadige en zegene uit Zijn heiligdom, Zijn Naam eeuwiglijk tot dankzegging. Amen.

Hierna werd overgegaan tot het lezen van het formulier tot bevestiging van de dienaren des Woords.
Op de hem gestelde vragen werd door Verloop geantwoord:

„Ja, ik, van ganser harte".

Bij het uitspreken van de bevestigingsformule, welke aldus luidt:

God, onze hemelse Vader, die u geroepen heeft tot deze heilige dienst, verlichte u door Zijne Geest, versterke u door Zijne hand, en regere u zó in uwe bediening, dat gij daarin behoorlijk en vruchtbaar moogt wandelen, tot grootmaking Zijns naams, en tot uitbreiding van het Rijk Zijns Zoons Jezus Christus. Amen.

werd de bijbel boven het hoofd van de te bevestigen dienaar gehouden door Ds. G. van den Breevaart en W. Stoop van H.-I.-Ambacht, Pl. van Driel van Alblasterdam en T. Roos van Nieuw-Beijerland.

Hierna zingt de gemeente staande haar bevestigde dienaar toe Psalm 134:3.

Dat 's Heeren zegen op u daal';
Zijn gunst uit Zion u bestraal';
Hij schiep 't heelal, Zijn Naam ter eer;
Looft, looft dan aller heeren Heer.

Nadat door Ds. Hofman het verdere van het formulier is voorgelezen, verzoekt deze, daar wellicht nog een der aanwezigen een woord wil spreken, biddende met elkander te willen zingen het laatste vers van Psalm 90, waarmede hij dan afscheid neemt.

Laat Uw gena ons met haar troost verrijken,
En laat Uw werk aan Uwe knechten blijken,
Uw heerlijkheid niet van hun kinderen wijken;
Uw liefd', Uw macht behoed' ons voor bezwijken;
Sterk onze hand, en zegen onze vlijt;
Bekroon ons werk, en nu, en t' allen tijd.

Door Ds. Verloop wordt dan nog het volgende gesproken:

Ik vraag in de eerste plaats om toegeeflijkheid dat ik zelf hier een enkel woord zal spreken. Het is omdat er een reden toe is, het is uit erkentenis en het is uit behoefte.
De reden is, dat uit ons midden gevraagd is om met elkander te zingen het le vers uit Psalm 133, en ik geloof dat dit werkelijk uit het medeleven is opgegeven.
Maar het is ook uit erkentenis, want wat nu geschied is, is maar doordat het, wat onze voorgangers

genoeg hebben weergegeven, uit Gods wil is, want ik ben een onwillige dienstknecht. Daar Christus ons dan also gevormd heeft, moeten wij, als gemeenschap en dienaar, Gode wel dank toebrengen. Want Hij had ons ook wel naar onze zonde kunnen vergelden en nooit meer tot enige gemeenschap kunnen verbinden. In de tweede plaats geeft het ook reden tot erkenning voor het werk dat inzonderheid onze dienaars hier in ons midden hebben verricht, en ik geloof dat wij wel namens onze gemeenschap hun daarvoor onze dank mogen toebrengen, voor al de arbeid en liefde, daar ook gezegd is dat Alblasserdam in den gebede steeds gedacht is.

Het is echter ook uit behoefte, want, zoals wel kenbaar gemaakt is dat het werk van een dienaar een zeer zwaar werk is, zo is het de behoefte van mijn gemoed, in de eerste plaats te vragen, dat èn onze dienaars ons steeds zouden gedenken in den gebede, maar ook dat u, als gemeenschap, wat ook voorgedragen is, mij als op de vleugelen des gebeds drage. Want, moest Paulus wel zeggen: „Wie is tot deze dingen bekwaam?" dan kan er van een gebrekvol mens niet verwacht worden zonder gebreken te zijn. Laten wij biddend opzien of God mijn gebreken en schuld die ik maak genadiglijk verzoene, en wij dat tezamen zouden mogen doen, gij van uw kant en ik van mijn kant, om elkander te dienen in den gebede.

Het is dus, dat wij hier met een enkel woord de toekennen willen zijn van de gemeenschap, om nogmaals onze hartelijke dank te bewijzen, ook voor de woorden die nu gesproken zijn, troostrijke, leerrijke en vermanende woorden, die zowel mij persoonlijk betroffen hebben als de gemeenschap. Ook dat wij zelfs niet alleen als Alblasserdam, maar ook buiten Alblasserdam in een gemeenschappelijke zin zouden leven, want bidden zonder ophouden zal van kracht blijven tot aan de voleinding der wereld. Alles moet ons van boven gegeven worden; wij zijn tot niets nut. Zelfs moest Johannes, de voorloper van Jezus, zeggen: niemand kan iets aannemen tenzij het hem van boven gegeven zij.

Zo wensen wij dus, dat een algemene broederlijke liefde moge heersen en blijven, en de broederlijke liefde bestendig worde in het zien op Christus. Christus had vele volgelingen, maar de waarachtige leer verkondigende, hield Hij er maar enkelen over; dat zijn de ware aanhangers geweest, ziende op Jezus wat Hij voor zondaars is. Als wij op Christus zien, kunt gij mijn gebreken dragen, en ik de uwe, en zullen wij, ziende op Christus, tot Hem de toevlucht nemen.

Daar de tijd ons noopt om huiswaarts te gaan, besluiten wij dan met deze enkele woorden, en herhalen dat verzocht is om te zingen Psalm 133: 1.

Zingen wij het met de hoop, dat dit waarlijk in ons midden zij en tot aan het einde onzes levens bestendig blijve.

Ai zie, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
Van 't zelfde huis, als broeders, samenwonen,
Daar 't liefdevuur niet wordt verdoofd;
't Is als de zalf op 's Hoogepriesters hoofd,
De zalf, waarmeê hij is aan God gewijd,
Die door haar reuk het hart verblijdt.

Tot slot eindigt Ds. Hofman met dankzegging:

Almachtige en genaderijke God! Het betaamt ons Uw Majesteit te eren en dank te zeggen, dat alles in goede orde heeft mogen geschieden, en wij allen getuige hebben mogen wezen, en hebben mogen handelen onder het alziend oog Uwer Majesteit, Die door Jezus Christus, Uw lieven Zoon, alle dingen regeert, daar Hij Hoofd is, Die in Uw gemeente op aarde ambten geeft en onderhoudt. Wij bidden U bij Uw grondeloos erbarmen: wil verzoenen al het gebrekvolle dat ons in alles, ook in spreken, horen, zingen, bidden en alle handelingen steeds aankleeft, en ons onder Uw genadevleugelen dekken. En wees toch met ons, daar een iegelijk weer naar het zijne gaat. En, o, eeuwige Majesteit, och, dat het toch tegen niemand onzer in die oordeelsdag getuige: er van gehoord te hebben en niet gezocht, er van geweten en niet betracht. Dat dan, o God, dit ons

samenzijn niet nog zal moeten dienen dat er zijn die er door nog dieper verzinken in eeuwig verderf; maar dat een iegelijk toch wete wat hem betaamt, om U lief te hebben en te zoeken. Dat Gij daartoe deze bijzondere dienst met Uw Geest bekrachtige en achtervolge. En daar wij dan weer een iegelijk tot het zijne gaan, dat wij nochtans elkander gedenken in den gebede, wat de apostel deed zeggen: „Broeders, bid voor mij”, opdat wij dat dan mogen doen ten spijt van de hel. Breng ons ter bestemde plaats, en verrijk ons met Uw genadezegen, naar het woord Uwer belofte, om Jezus' wil. Amen.

Staande wordt nu nog tot slotzang gezongen Psalm 133 vers 3:

Waar liefde woont, gebiedt de Heer' den zegen;
Daar woont Hij zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.